

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol

CA(3)14-10

Paper 8 : Adroddiad y Cyngorwyr Cyfreithiol

Paratowyd y ddogfen hon gan gyfreithwyr Cynulliad Cenedlaethol Cymru er mwyn rhoi gwybodaeth a chynghor i Aelodau Cynulliad a'u cynorthwyr ynghylch materion dan ystyriaeth gan y Cynulliad a'i bwyllgorau ac nid at unrhyw ddiben arall. Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth a'r cynghor a gynhwysir ynddi yn gywir, ond ni dderbynnir cyfrifoldeb am unrhyw ddibyniaeth a roddir arnynt gan drydydd partion.

Cyflwyniad

Bwriad Mesur Arfaethedig ynghylch Gwastraff (Cymru) 2010 yw gwneud darpariaethau i leihau gwastraff a sbwriel yng Nghymru. Mae'r Mesur arfaethedig yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n gwneud yn ofynnol bod manwerthwyr yn defnyddio'r derbyniadau net a gânt drwy werthu bagiau siopa untro at ddibenion amgylcheddol penodol, neu ar gyfer sefydliadau amgylcheddol. Mae'r Mesur arfaethedig yn gosod targedau statudol i awdurdodau lleol ar gyfer canran y deunydd gwastraff trefol sydd i'w ailgylchu, ei baratoi i'w aildefnyddio a'i gompostio, yn ogystal â gwneud awdurdodau lleol yn atebol i dalu cosbau os ydynt yn methu â chyrraedd y targedau hynny. Gwneir darpariaeth hefyd i alluogi Gweinidogion Cymru i wahardd neu gyfyngu ar waredu rhai mathau penodol o wastraff mewn safleoedd tirlenwi. Gwneir darpariaeth hefyd i alluogi Gweinidogion Cymru i gyflwyno Cynlluniau Rheoli Gwastraff Safle ar gyfer gwaith adeiladu a dymchwel yng Nghymru.

Pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth

Mae'r Mesur arfaethedig yn cynnwys y pwerau a ganlyn i wneud is-ddeddfwriaeth:-

1. Bagiau siopa untro

Mae adran 1 o Fesur Arfaethedig ynghylch Gwastraff (Cymru) 2010 (sy'n diwygio Atodlen 6 o Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008) yn cynnwys pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i fanwerthwyr, a fydd yn gorfod codi isafswm am fagiau siopa untro o dan reoliadau a wneir yn 2011 o dan Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008, dalu derbyniadau net y tâl a godir am fagiau siopa untro at ddibenion neu i sefydliadau penodedig.

Gweithdrefn: Yn unol â'r weithdrefn ar gyfer gwneud rheoliadau mewn perthynas â'r tâl ei hun o dan Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008, y weithdrefn "gadarnhaol" fydd yn briodol ar gyfer y "rheoliadau cyntaf" a gaiff eu gwneud o dan yr adran hon; wedi hynny, y weithdrefn "negyddol" fydd yn briodol.

Mae adran 77(4) o Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd hefyd yn darparu y bydd rheoliadau sy'n gosod neu'n darparu ar gyfer gosod sancsiynau sifil newydd; rheoliadau sy'n cynyddu maint neu uchafswm cosb ariannol neu'n newid y sail ar gyfer pennu neu uchafswm o'r fath; neu'n diwygio neu ddiddymu darpariaeth deddfiad sydd wedi'i gynnwys mewn deddfwriaeth sylfaenol yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. Fel arall, bydd rheoliadau a wneir o dan Atodlen 6 i Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol.

2. Targedau gwastraff

Mae adran 3 (4) o'r Mesur yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru ddiwygio, drwy orchymyn, y tabl a ddarperir o dan isadran (3) sy'n nodi'r targedau ailgylchu, paratoi i aildefnyddio a chompostio a'r blynyddoedd ariannol y mae'r targedau'n gymwys iddynt.

Gweithdrefn: "Cadarnhaol". Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan mai'r weithdrefn sydd yn briodol o ystyried yr effaith bosibl ar awdurdodau lleol os y caiff y targedau eu diwygio.

O dan adran 3 (6) mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i wneud darpariaeth, drwy orchymyn, er mwyn pennu pa wastraff fydd yn cael ei ailgylchu; ei baratoi i'w aildefnyddio; ei gompostio er mwyn cyrraedd y targedau a nodir yn yr adran hon.

Gweithdrefn: "Negyddol". Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan mai'r weithdrefn hon sy'n briodol o ystyried mai mater technegol ydyw.

O dan adran 3 (8) (c) mae pŵer gan Weinidogion Cymru i bennu, drwy Orchymyn, gwastraff arall y caniateir ei gynnwys yn y diffiniad o wastraff trefol awdurdodau lleol ar gyfer y targedau o dan adran 3.

Gweithdrefn: mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan mai mater technegol yw hwn ac felly, y weithdrefn "negyddol" sy'n briodol.

Mae adran 4 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i bennu targedau eraill, yn ychwanegol at y rhai a osodir o dan adran 3, yn ymwneud ag atal, lleihau, casglu, rheoli, trin neu waredu gwastraff. Mae Gweinidogion Cymru hefyd yn cael pennu dangosyddion perfformiad penodol er mwyn mesur i ba raddau y mae awdurdod lleol yn llwyddo i gyrraedd unrhyw dargedau a osodir o dan adran 4. Mae'r adran hon hefyd yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru roi cosbau ariannol i awdurdodau lleol os na chyrraedd y targed gwastraff.

Gweithdrefn: "Cadarnhaol". Mae'r pŵerau hyn yn ymwneud â gosod targedau gwastraff statudol eraill ynghylch gwastraff, a fyddai'n rhwymo awdurdodau lleol yn gyfreithiol. Oherwydd hynny, mae Llywodraeth y Cynulliad o'r farn y dylai'r rheoliadau fod yn ddarostyngedig i'r weithdrefn penderfyniad cadarnhaol.

Mae adran 5 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth, drwy reoliadau, i fonitro ac archwilio cydymffurfiaeth â thargedau a osodir gan, neu o dan adrannau 3 a 4 o'r Mesur arfaethedig.

Gweithdrefn: "Negyddol". Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan mai materion technegol yw'r rhain sy'n ymwneud â monitro a chydymffurfio â thargedau. Felly, ystyrir mai'r weithdrefn negyddol yw'r un briodol.

Mae adran 5 (1) (g) yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth, drwy reoliadau, i osod atebolrwydd ar awdurdod lleol i dalu cosb os metha'r awdurdod â chydymffurfio ag unrhyw un o'r rheoliadau a wneir o dan adran 5.

Gweithdrefn: Gan fod y pŵer yn rhoi'r posibilrwydd i Weinidogion Cymru osod beichiau ariannol ychwanegol ar awdurdodau lleol am fethu â chydymffurfio â'r rheoliadau monitro ac archwilio cydymffurfio â'r targedau, cynigir defnyddio'r weithdrefn "gadarnhaol" ar gyfer gwneud y rheoliadau. Mae hyn yn gyson â'r pŵerau a nodir o dan adran 6 (gweler isod) sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau ynghylch cosbau.

Mae adran 6 (2) yn darparu pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i roi cosbau i awdurdodau lleol am fethu â chyrraedd targedau ailgylchu, paratoi i ailddefnyddio a chompostio o dan adran 3 neu dargedau gwastraff eraill o dan adran 4. Mae hyn yn cynnwys y pŵer i bennu swm y gosb, rheolau i'w dilyn wrth gyfrifo swm y gosb ac agweddau eraill ar y drefn gosbi.

Gweithdrefn: "Cadarnhaol". Gan fod y pŵerau hyn yn rhoi'r posibilrwydd i Weinidogion Cymru osod beichiau ariannol ychwanegol ar awdurdodau lleol am fethu â chyrraedd y targedau, mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan mai'r weithdrefn penderfyniad cadarnhaol sy'n briodol.

3. Tirlenwi

Mae adran 9 (1) yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru, drwy reoliadau, wneud darpariaeth ar gyfer ac mewn cysylltiad â gwahardd neu reoleiddio gollwng rhai mathau penodol o wastraff ar safleoedd tirlenwi yng Nghymru. Mae adran 10 yn rhagnodi bod y pŵer i wneud rheoliadau yn adran 9 yn cynnwys pŵer i ddarparu ar gyfer sancsiynau sifil ar gyfer tramgwyddau a grëir o dan adran 9.

Gweithdrefn: "Cadarnhaol". Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, o ystyried ehangder y pŵer sydd ei angen a phwysigrwydd darpariaethau'r is-ddeddfwriaeth, a allai arwain at wahardd neu osod cyfyngiadau ar waredu deunyddiau penodol mewn safleoedd tirlenwi, mai gweithdrefn penderfyniad cadarnhaol fyddai'r weithdrefn briodol i'w defnyddio.

4. Cynlluniau Rheoli Gwastraff Safle

Mae adran 12 (1) o'r Mesur arfaethedig yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i bersonau o ddisgrifiad penodedig baratoi cynlluniau ar gyfer rheoli a gwaredu'r gwastraff a gynhyrchir yn ystod gwaith penodedig yng Nghymru sy'n ymwneud ag adeiladu a dymchwel. Gall y rheoliadau ei gwneud yn ofynnol hefyd i'r rhai sy'n gorfod gwneud cynlluniau gydymffurfio â'r cynlluniau hynny. Mae isadran (2) yn nodi'r mathau o ddarpariaethau y gellir eu gwneud o dan y rheoliadau ac mae isadran (3) yn ei gwneud yn bosibl i'r rheoliadau fod yn gymwys i brosiectau drwy gyfeirio at gostau neu ffactorau eraill. Mae'r adran hon mewn difrif yn ailadrodd adran 54 o Ddeddf Cymdogaethau Glân a'r Amgylchedd 2005, sydd hefyd yn cael ei diwygio er mwyn ei gwneud yn berthnasol i Loegr yn unig.

Mae adran 13 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch tramgwyddau a chosbau am dorri gofynion y rheoliadau o dan adran 12.

Mae prosiect ar y gweill ar hyn o bryd i baratoi dadansoddiad cost a budd ac Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Cynlluniau Rheoli Gwastraff Safle. Mae'n debygol y cyhoeddir dogfen ymgynghorol gyda rheoliadau drafft a'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol terfynol yn ddiweddarach yn 2010. Mae angen felly i unrhyw gynllun ffioedd a chodi tâl sy'n gysylltiedig â'r Cynlluniau Rheoli Gwastraff Safle adlewyrchu'r penderfyniadau a wneir yn fwy cyffredinol ar Gynlluniau Rheoli Gwastraff Safle o ganlyniad i ddatblygu'r polisi uchod. Ystyrir felly bod natur eang y pŵer a nodir yn y Mesur arfaethedig yn briodol yn yr amgylchiadau hyn.

Gweithdrefn: "Negyddol". Mae hyn yn gyson â'r pŵerau presennol o dan Ddeddf Cymdogaethau Glân a'r Amgylchedd 2005.

5. Ymgynghoriad

Mae adran 7 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori ag Asiantaeth yr Amgylchedd, awdurdodau lleol, ac unrhyw bersonau eraill y maent yn barnu eu bod yn briodol cyn gwneud gorchmynion neu reoliadau o dan adran 3 (ailgylchu, paratoi i ailddefnyddio a thargedau compostio) neu reoliadau o dan adrannau 4 (targedau gwastraff), 5 (monitro ac archwilio cydymffurfiaeth â thargedau), neu 6 (cosbau).

Mae adran 11 yn gwneud gofyniad tebyg mewn perthynas ag adran 9 (gwahardd gwaredu gwastraff mewn safle tirlenwi). Rhaid i Weinidogion Cymru, cyn gwneud unrhyw reoliadau o dan adran 9, ymgynghori ag Asiantaeth yr Amgylchedd, awdurdodau lleol, cynrychiolwyr y personau hynny yr effeithir arnynt gan y rheoliadau, a phersonau eraill yn ôl yr hyn a fernir ei fod yn briodol.

Mae adran 7(2) ac 11(2) yn darparu bod gan waith ymgynghori a gaiff ei gynnal cyn pasio'r Mesur yr un effaith â phetai wedi ei gynnal ar ôl ei basio.

6. Rheol Sefydlog 15.6

6.1 Mae Rheol Sefydlog 15.6(ii) yn datgan y caiff y Pwyllgor ystyried y canlynol a chyflwyno adroddiadau arnynt:

""pa mor briodol yw darpariaethau mewn Mesurau Cynulliad arfaethedig...sy'n rhoi pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth i Weinidogion Cymru..."

6.2 Er mwyn cynorthwyo ei waith o ystyried y Mesur drafft arfaethedig o dan Reol Sefydlog 15.6(ii), efallai y bydd y Pwyllgor am arfer y pwerau a roddir iddo o dan Reolau Sefydlog 10.44 (gwahoddiad i roi tystiolaeth) a 10.45 (gwneud yn ofynnol i bersonau fod yn bresennol).

Gwasanaethau Cyfreithiol
8 Mawrth 2010